

τοῦ Βύργερ καὶ στενὸς αὐτοῦ ζῶντος φίλος, ἀναφέρων ὁμοίαν τινα μομφήν, γενομένην τῷ ποιητῇ τῆς Λεονώρας, περὶ ἀπομιμήσεως δὴθεν ἀγγλικὸν τινος δημοτικὸν ἄσματος: *The Suffolk miracle* ἐπιγραφομένου, βεβαίον ὅτι ὁ Βύργερ οὐδὲν τοιοῦτον ἄσμα ἐγνώριζεν, ἀλλ' ὅτι, ὡς μόνος του πολυτάκης διηγείτο, κυρία του ἐμπνευσίς ὑπῆρξαν τρεῖς στίχοι γερμανικοῦ δημώδους ἄσματιοῦ, οἱ ἐξῆς:

Der Mond der scheint sohelle,
Die Todten reiten so schnelle,
Feins Liebchen, graut dir nicht?

(Λάμπει ὥραία ἡ Σελήνη

Ὡς τρέχουν οἱ νεκροὶ ἐκεῖνοι,
Ἐφιπποὶ! κόρη, δὲν φοβεῖσαι.)

οὗς σεληνοφεγγῇ τινα ἐσπέραν ἤκουσε ψαλλομένους ὑπὸ τινος νέας χωρικῆς.

Ἄλλως τε καὶ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀμφοτέρων βάσιν, μεγίστη ὑπάρχει διαφορὰ μεταξύ τῶν δύο ποιημάτων, τῆς Λεονώρας καὶ τοῦ Βρουκόλακκα. Εἰς ἐκείνην ἐπέρχεται ὁ φανταστικὸς καὶ φρικτὸς τῆς μνηστῆς θάνατος, ὡς θεῖα τις τιμωρία τῶν κατὰ τοῦ θείου βλασφημιῶν αὐτῆς· ἐνῶ ὁ θάνατος τῆς δυστυχὸς Ἀρετῆς παρίσταται ὅλως ἀδικαιολόγητος ὑπὸ τοῦ ἑλληνος ἀοιδοῦ, καὶ τοῦτο ἐπιτείνει μὲν ἴσως κατ' ἐπιφάνειαν τὴν φρίκην τῆς καταστροφῆς, ἀλλ' ἡ φρίκη αὕτη, ἀδικαιολόγητος ψυχολογικῶς, ἐξαλείφεται μετὰ μικρὸν, καὶ ἡ ἐντύπωσις τοῦ ποιήματος προσκαίρως μόνον παραμένει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου.

Ὁ Βύργερ ἐγεννήθη τὴν 1ην Ἰανουαρίου τοῦ 1748 καὶ ἀπέθανε τὴν 8 Ἰουνίου 1794, φθισικός. Ἐπέζησε δύο συζύγων, ὧν τὴν δευτέραν, Μόλ-λυ καλουμένην, ὕμνησε περιπαθέστατα εἰς τὰς ποιήσεις του, καὶ διεζεύχθη τρίτης, ἧτις δι' ἐνὸς ποιήματιοῦ τῆς εἶχεν ἀπαιτήσει τὴν χεῖρά του. Ἐσπούδασε διαδοχικῶς θεολογίαν καὶ νομικά, ἅτινα καταλιπὼν μετὰ ταῦτα ἐδόθη ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ποίησιν, ἧτις ὅμως ἀφῆκεν αὐτὸν πένητα μέχρι ἐσχάτης του στιγμῆς. Ἐνῶ ἐκεῖνος ἀπέθνησκε, πῖναξ κατατάξεως συνετάσσετο πρὸς πληρωμὴν τῶν χρεῶν του. Ταλαίπωρε Βύργερ! καὶ ὁμῶς εἶχες γράψαι τὴν Λεονώραν!

ΑΓΓΕΛΟΣ Σ. ΒΛΑΧΟΣ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ.

Η ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ.

(Συνέχεια. "Ιδε φυλλάδ. 8.)

Ὡς ὁ Κορρέγιος, οὕτω καὶ ὁ Ἀπελλῆς ἐπῆλθε κατόπιν τῶν μεγάλων ἐκείνων καλλιτεχνῶν, οἵτινες ἐνόμιζον ὅτι ἐξέμαθον τὰ πάντα. Ἐπ' ἱσῆς δὲ ὡς ὁ Κορρέγιος, κατενόησεν ὅτι τῷ ἔμενεν ἔτι ἡ χάρις ἣν εἶχον ἐκεῖνοι λησμονήσει, διὰ τὸν λόγον ἴσως ὅτι ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς θυγατέρα τῆς γῆς μᾶλλον, ἢ ὡς κόρην τοῦ οὐρανοῦ.

Ὁ Ἀπελλῆς ἐγεννήθη εἰς τὴν νῆσον Κῶ, ὑπὸ τὸν ὥραιον ἐκείνον οὐρανὸν, πρὸ τῆς λάμψεως τοῦ ὁποίου, ἐξακόσια ἔτη ἀρχήτερον, ὁ Ὀμηρος εἶχε διανοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ πατρίς του, ὡς ἡ ὑπ' αὐτοῦ γραφεῖσα Ἀφροδίτη, ἐξήρχετο ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς θαλάσσης ὁμοία μὲ κάλαθον ἀνθέων. Ἀπ' αὐτῆς τῆς νηπιακῆς ἡλικίας του τὸ καλὸν εἶχεν ἐλκύσει τὴν προσοχὴν του, καὶ εἶχε πλεῖστον συνοικειωθῇ πρὸς αὐτὸ, διὸ, ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων τῆς γραφίδος του ἀποπειρῶν, τὸ ἀττικὸν ἐργαστήριον ἀνεγνώρισε μετ' οὐ πολὺ ὅτι ἀπέκτα ἐν ἐκείνῳ τὸν μέγιστον τῶν τε προγενεστέρων καὶ μεταγενεστέρων καλλιτεχνῶν.

Ὁ Ἀπελλῆς εἶδε τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος τοῦ Περικλέους καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἶδε δηλονότι ὅτι ἐξοχώτερον ἐφάνη ἴσως ἐν τῷ κόσμῳ. Σύγχρονοι αὐτοῦ ὑπῆρξαν ὁ Πρωτογένης, περὶ οὗ ἔλεγεν, ὅτι ὑπερτέρει αὐτὸν καθ' ἐν μόνον, εἰς τὸ νὰ καταλίπῃ δηλαδὴ ἐγκαίρως τὴν ἐργασίαν· ὁ Ἀμφίων καὶ ὁ Ἀσκληπιόδωρος, ἀπέναντι τῶν ὁποίων ἐθεώρει ἐκυτὸν κατώτερον, τοῦ πρώτου ὡς πρὸς τὴν διάταξιν, τοῦ δευτέρου ὡς πρὸς τὰς ἀναλογίας· τέλος, ὁ Θηβαῖος Ἀριστείδης, οὗ τὰ ἔργα σπουδάζων, ἐδιδάχθη νὰ παρίσθῃ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὡς τινα διαφανῇ πέπλον, ὑπὸ τὸν ὅποιον διαφαίνονται ἡ ψυχὴ καὶ τὰ πάθη αὐτῆς.

Ὁ Ἀπελλῆς εἶναι τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς ἑλληνικῆς τέχνης· ἐν αὐτῷ συνενοῦνται τὰ πάντα, καὶ αἴσθημα, καὶ ἐκτέλεσις, καὶ διάθεσις. Αἱ προσωπογραφίαι του ἐπὶ τοσοῦτον ἀκριβῶς ἐξήγουν τὴν ὁμοιότητα τῶν εἰκονιζομένων, ὥστε ὁ μάντις προσεφῆτευσεν τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶσιν εἰς αὐτοὺς ὡς νὰ ἐσυμβουλευέτο τὴν εἰμαρμένην ἔχων ἐνώπιόν του αὐτὰ τὰ ἴδια πρόσωπα. Ἄν αἱ σταφυλαὶ τοῦ Ζεύ-ξιδος ἠπάτησαν τὰ πτηνὰ, αἱ φορᾶδες ἐχρεμέτι-σαν ἰδοῦσαι τοὺς ἵππους τοῦ Ἀπελλοῦ. Τέλος ἐν

τινι τῶν πινάκων του, ἐν ᾧ, ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ, ἡ Ἄρτεμις συμμίνυται ἐν τῷ χορεύοντι θιάσῳ νεανίδων τελοῦσάν θυσίαν τινὰ πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς, τοσοῦτον ἐπιτυχῶς μετέφερε διὰ τῆς γραφίδος τὴν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ γενομένην περιγραφὴν, ὥστε ὁ ποιητὴς ἐν τῷ διαγωνίσματι τούτῳ ἠττήθη.

Σὺν τοῖς ἄλλοις συνήθεσι πλεονεκτήμασιν, ὁ Ἀπελλῆς κατεῖχε καὶ ἐκεῖνο τῆς γονιμότητος· εἶναι δὲ ἀληθές, ὅτι οὐδ' ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἔμενεν ἀργός, διὸ ἄφησε πλείστα ὅσα ἔργα. Οἱ γνωστότεροι τῶν πινάκων του εἰσὶν ἡ ἱερὰ πομπὴ τοῦ Μεγαβύζου, ἱερέως τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος· ὁ Κλείτος παρασκευαζόμενος εἰς μάχην, καὶ λαμβάνων τὴν κόρυθα ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἵπποκόμου του· ὁ Θηλυδρίας, ὅστις ἦν κτῆμα τῶν Σαμίων καὶ ἐθεωρεῖτο παρ' αὐτῶν ὡς τις θησαυρός, καὶ ὁ Μένανδρος, βασιλεὺς τῆς Καρίας, κτῆμα τῶν Ῥοδίων. Τὰ ἀριστοτεχνήματα τοῦ ζωγράφου τούτου νύρισκοντο πανταχοῦ. Ἡ Ἀλεξάνδρεια κατεῖχε τὸν τραγικὸν του Γοργασθένην, ἡ Ἐφεσος τὸν κεραυνοφόρον Ἀλέξανδρον, ὃν εἶχον πληρώσει ἀντὶ εἰκοσιν ἄττικῶν ταλάντων, οὐχὶ διότι εἶχον ὀρίσει τοιαύτην τοῦ πίνακος τιμὴν, ἀλλὰ διότι τόσα τάλαντα ἤρκειον νὰ καλύψωσι τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πίνακος ἐκεῖνου.¹

Τέλος ἡ Ῥώμη κατεῖχε τοὺς Διοσκούρους του, τὴν Νίκην καὶ τὸν μέγαν του Ἀλέξανδρον, καὶ τὴν εἰς τὸ ἔρμα τοῦ Μακεδόνα βασιλέως ἀλυσίδετον Ἰννυῶ. Κατ' αὐτὴν δ' ἔτι τὴν ἐποχὴν τοῦ Νέρωνος ὑπῆρχον ἐκτεθειμένοι οἱ δύο οὗτοι πίνακες εἰς τὸ δημοσιώτερον μέρος τῆς ἀγορᾶς τοῦ Αὐγούστου, ἀλλ' ἀντὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νικητοῦ τοῦ Δαρείου, ὁ Κλαύδιος εἶχε θέσει μετὰ ταῦτα τὴν κεφαλὴν τοῦ νικῆσαντος τὸν Ἀντώνιον.

Παρακτὸς τῶν ἀνωτέρω πινάκων, ἦσαν ἔτι γνωστά, ὡς ἔργα τοῦ Ἀπελλοῦ, μία εἰκὼν τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου, ὃν ἑτερόφθαλμον ὄντα, εἶχε ζωγραφῆσαι ἐν κατατομῇ· εἷς Νεοπτόλεμος μαχόμενος· ἑφιππος κατὰ τῶν Περσῶν· ὁ Ἀρχέλαος μετὰ τῆς συζύγου καὶ θυγατρὸς του· εἷς Ἡρακλῆς οὗ τὰ νῶτα ἐφαίνοντο, ἡ δὲ πρὸς τὸν θεατὴν στρεφόμενη κεφαλὴ εἶχε τοσαύτην ἐπὶ τῆς ὀψείας ἑκφρασίαν, ὥστε εἰ καὶ μὴ πῶ περαιωμένη, ἐφαίνετο μ' ὅλα ταῦτα ὡς νὰ ἦτο λεπτομερέστατα ἐπεξεργασμένη· τέλος τὸ ἀριστοτεχνήμα του, ἡ Ἀναδυομένη Ἀφρο-

δίτη, ἥτις ἀφιερώθη ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Καίσαρος πατρὸς του, ἀλλὰ βλαβεῖσα κατόπιν ἐκ τῆς ὑγρᾶσις, ἐκλεπίσθη καὶ καταπεσοῦσα ἐπὶ τοσοῦτον συνετρίβη, ὥστε ὁ Νέρων, ἀναβὰς μετ' οὐ πολὺ ἐπὶ τὸν θρόνον, ἠναγκάσθη ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν γραφὴν ἐκείνην δι' ἑτέρας γραφείσης ὑπὸ τοῦ Δωροθέου.

Ὡς δὲ νὰ προέβλεπε τὴν τύχην τοῦ πίνακος τούτου, ὁ Ἀπελλῆς, διατρίβων ἐν τῇ πατρίδι του Κῷ, εἰργάζετο καὶ δευτέραν Ἀφροδίτην, ἥτις, κατὰ τὴν ἰδέαν του, ἔμελλε νὰ ἦναι ἀνωτέρα τῆς πρώτης, ἀλλὰ πρὶν ἢ περαιώσῃ αὐτὴν κατελήφθη ὑπὸ τοῦ θανάτου. Μόνη ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ στῆθος ἦσαν τελειωμένα, τὰ λοιπὰ μέρη ἔμειναν ἡμιτελῆ· ἀλλὰ τὰ ὑπάρχοντα ἐθεωρήθησαν οὕτω θυμασίως ἐξεργασμένα, ὥστε οὐδεὶς τῶν ἄλλων ζωγράφων ἐτόλμησε νὰ περαιώσῃ τὸ ἡμιτελὲς μείναν ἀριστοτεχνήμα.

Ὡς ὁ Ζευξίς, οὕτω καὶ ὁ Ἀπελλῆς ἔσχε τὸν Παρράσιον καὶ τὸν Τίμανθόν του· ὁ εἷς ἐκαλεῖτο Πρωτογένης, ὁ ἕτερος Ἀριστείδης, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις.

Ὁ Πρωτογένης ἐπὶ πολὺ ἔζησε πένης καὶ ἄσημος, διότι, οὐδέποτε ἐπαναπαυόμενος εἰς τὸ ἔργον του, ἐπανέθιγεν αὐτὸ ἀενάως, καὶ, ὡς βεβαιόσιν, εἰ καὶ εἶχε φθάσει εἰς τὸ πεντηκοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος, οὐδεμίαν ἄλλην γραφὴν αὐτοῦ ἐγινώσκετο, εἰμὴ αἱ ἐν τοῖς Προπυλαίοις ναυσιγραφαίαι του. Ἀλλὰ τέλος πάντων ἀνεράνη ὁ Ἰάλιστος, περὶ οὗ λαλοῦσιν ὁ Κικέρων, Πλίνιος· καὶ Στράβων, καὶ ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν, κύρισκετο ἐν Ῥώμῃ ἀφιερωμένος εἰς τὸν ναὸν τῆς Εἰρήνης. Ὁ Ἰάλιστος οὗτος ἦν ὁ κτίτωρ τῆς Ῥόδου, ὡς ὁ Κάδμος ἦν τῶν Θηβῶν, καὶ ὁ Θησεὺς τῶν Ἀθηνῶν, ὁ δὲ ζωγράφος εἶχε παραστήσει αὐτὸν καθ' ἣν στιγμὴν λαμβάνει παρὰ τῆς θυγατρὸς του πόλεως τὸ ὀφειλόμενον τοῖς εὐεργέταις τῶν λαῶν ἔπαθλον.

Μόνη ἡ Ῥόδος κατεῖχε τὸν πίνακα τούτον, ἀλλ' ἅπαντα ἡ Ἑλλάς ἐγινώσκεν αὐτὸν, καὶ ὅτε Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς ἤρξατο νὰ πολιορκῇ τὴν πόλιν, δὲν ἐτόλμησε νὰ θέσῃ τὸ πῦρ εἰς αὐτὴν φοβηθεὶς μὴ κατὰ τὸ ἀριστοτέχνημα ἐκεῖνο, καὶ οὕτω, φειδόμενος τοῦ πίνακος, ἀπώλεσε μίαν νίκην.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι τὸ μόνον δαῖγμα τοῦ σεβασμοῦ ὃ προσέφερον ὁ Δημήτριος τῷ Πρωτογένει. Τὸ σπουδαστήριον τοῦ ζωγράφου τούτου ἔκειτο εἰς τινα κήπον τοῦ προαστείου τῆς Ῥόδου, δηλαδὴ ἐν μέσῳ τοῦ στρατοπέδου τοῦ πολιορκουμένου στρατοῦ· μαθὼν δ' ὁ βασιλεὺς ὅτι ὁ Πρωτογένης, ὅστις εἰργάζετο τότε γραφὴν ἐρωτολήπτου Σατύρου παίζον-

1. Περὶ τοῦ πίνακος τούτου λαλῶν, ἔλεγε μετ' ὑπερφρασεῖας ὅτι ὑπῆρχον ἐν τῷ κόσμῳ δύο Ἀλέξανδροι· ὁ εἷς ἀήτης, καὶ οὗτος ἦν ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου, ὁ δευτερός ἀμύμητος, καὶ οὗτος ἦν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀπελλοῦ.

τος τὸν αὐλὸν, οὐδόλως διέκοψε τὸ ἔργον του, προσ-
εκάλεσεν αὐτὸν, καὶ ἠρώτησε τὸ αἷτιον τῆς το-
σαύτης του ἀταραξίας. Ὁ Πρωτογένης τῷ ἀπὴν-
τησε τότε ὅτι οὐδόλως ἐταράχθη, γινώσκων ὅτι ὁ
Δημήτριος πολεμεῖ τοὺς Ῥοδίους, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς
τέχνας. Ἡ ἀπάντησις εὐηρέστησεν εἰς τὸν βασιλέα,
ὅπως δὲ καὶ τοῦ λοιποῦ δυνήθῃ ὁ Πρωτογένης νὰ
ἐργάζεται ἡσύχως, ἔθεσε φρουρὰν εἰς τὴν θύραν τῆς
οἰκίας του, καὶ προσεκάλει αὐτὸν ἐνίοτε εἰς συν-
διάλεξιν· ἀλλ' ἐνοήσας ὅτι ἐκ τούτου ὁ ζωγράφος
ἔχανε τὸν χρόνον του, ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἐπισκέ-
πτηται ὁ ἴδιος ἐκτιθέμενος οὕτω χάριν αὐτοῦ ἐν
μέσῳ δύο ἐφόδων. Τοῦτο, ὡς ἕκαστος δύναται νὰ
ἐννοήσῃ, συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ ἐπαυ-
ξήσῃ τὴν φήμην τοῦ πίνακος.

Ὁ Πρωτογένης ἔγραψεν ἔτι μίαν Κυδίππην, ἕνα
Νεοπτόλεμον· τὸν τραγικὸν ποιητὴν Φίλισκον με-
λετῶντα· ἕνα Ἀθητὴν· τὸν βασιλέα Ἀντίγονον,
πατέρα τοῦ πολιορκητοῦ Δημητρίου, οὗ τινος εἶχε
γενῇ φίλος· καὶ τέλος τὴν μητέρα τοῦ φιλοσόφου
Ἀριστοτέλους, πείθουσιν αὐτὸν νὰ γράψῃ σειρὰν εἰ-
κόνων ἐχουσῶν ὑπόθεσιν τὰ κυριώτερα κατορθώ-
ματα τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Ὁ τελευταῖος οὗτος πίναξ ἐπὶ τοσοῦτον ἐμεγά-
λυνε τὴν ὑπόληψιν τοῦ Πρωτογένου, ὥστε ὁ Ἀπελ-
λῆς, ὅστις ἐκ φήμης μόνον ἐγίνωσκεν αὐτὸν, ἀπε-
φάσισε νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ εἰς Ῥόδον, ὅπου κατέκει.
Ἀνωτέρω ἀνεφέρομεν ὅποιαν ἰδέαν εἶχεν ὁ Κῶρος
ζωγράφος περὶ ἐκείνου τῆς Καίνου, καὶ τὰς συνε-
χεῖς ἐπιδιορθώσεις δι' αἷς ἐμέμφετο αὐτὸν, καὶ αἰ-
τινες ἦσαν ἔτι μᾶλλον περιτταί, καθ' ὅσον μόνος ὁ
Ἀπελλῆς εἶχεν ἴσως ἀσφαλεστέραν τοῦ Πρωτογένου
χεῖρα.

Ὁ Ἀπελλῆς ἀποβιβασθεὶς εἰς Ῥόδον ἐπορεύθη
εὐθὺς εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Πρωτογένου. Ὁ ζω-
γράφος οὗτος ἔλειπε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην,
καὶ μόνη γραῖα τις ἐφύλαττε μέγιστον πίνακα ὡ-
ρισμένον πρὸς γραφὴν τινα, ἐφ' οὗ οὐδὲν ὑπῆρχεν
εἰσέτι γεγραμμένον. Ἐρωτηθεῖσα ἡ γραῖα, ἀπὴν-
τησεν ὅτι ὁ Πρωτογένης ἦτο ἀπὼν, καὶ ἠρώτη-
σε τί νὰ τῷ εἴπῃ ὅταν ἐπιστρέψῃ. Τότε ἀντὶ
πάσης ἀπαντήσεως, ἔλαβεν ὁ Ἀπελλῆς μίαν τῶν
γραφίδων τοῦ Πρωτογένου, ἔβαψεν αὐτὴν εἰς τὸ
χρῶμα, καὶ ἔγραψεν ἐφ' ὅλον τὸ μήκος τοῦ πίνα-
κος γραμμὴν οὕτω λεπτὴν καὶ τετολμημένην, ὥ-
στε πᾶς τις ὑπέθετεν ὅτι ἐχαράχθη διὰ χρωστήρος
καὶ τῇ βοήθειᾳ κανόνος τινός. Εἶτα εἶπε πρὸς τὴν
γραῖαν· «Ὅταν ἐπιστρέψῃ ὁ Πρωτογένης, δεῖξατε
αὐτῷ τὴν γραμμὴν ταύτην.» Ἀλλ' ὅτε ἐπανῆλ-

θεν ὁ Πρωτογένης, ἰδὼν τὴν γραμμὴν καὶ πρὶν ἢ
ἡ γραῖα προσφέρῃ λέξιν τινα, ἀνέκραξεν· «Ὁ Ἀπελ-
λῆς ἦλθε!»

Λαβὼν τότε καὶ οὗτος τὴν αὐτὴν γραφίδα, ἔ-
φερεν ἐπὶ τῆς πρώτης γραμμῆς ἑτέραν ἀλλοίου
χρώματος, λεπτοτάτην ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε τὸ ἀρ-
χικὸν τῆς πρώτης χρῶμα ὑπερεκχείλιζεν ἐκατέρω-
θεν· εἶτα εἶπε τῇ γραῖᾳ, ἂν ἐπανεῖθῃ ὁ ἀγνω-
στος, νὰ δείξῃ μόνον πρὸς αὐτὸν τὸ πυξίδιον καὶ
νὰ τῷ εἴπῃ· «Ἰδὲ ἐκεῖνον ὃν ζητεῖς.»

Ὁ Ἀπελλῆς ἐπανῆλθε μετ' οὐ πολὺ, καὶ ἡ γραῖα,
εὐπειθὴς οὔσα, ἐξετέλεσεν ἣν ἔλαβε παραγγε-
λίαν· ἀλλὰ διότι ἀντεκρούσθη, δὲν εἶπετο ὅτι καὶ
ἡττήθη ὁ Ἀπελλῆς· διὸ λαβὼν καὶ αὐτὴς τὴν γρα-
φίδα, καὶ, ἐμβάψας αὐτὴν εἰς τρίτον τι χρῶμα,
ἔσυρε τρίτην πάλιν γραμμὴν διερχομένην ἀναμεί-
σον τῶν δύο πρώτων, καὶ οὐδόλως καταλείπουσαν
ἕτερον διάμεσον χώρον ὅπως ἐπ' αὐτοῦ συρῇ καὶ
τετάρτη γραμμὴ, δι' ὅσον λεπτὴ καὶ ἂν ὑπετίθετο
αὕτη. Ἰδὼν τότε ὁ Πρωτογένης τοσαύτην χειρὸς
θαυμαστὴν ἀσφάλειαν, ὡμολόγησεν ἑαυτὸν ἡττη-
μένον, καὶ καταθέσας τὰ ὄπλα ἔδραμεν εἰς τὸν λι-
μένα πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀνταγωνιστοῦ του.

Ἐκτοτε ὁ Πρωτογένης δὲν ἠθέλησε νὰ ζωγραφί-
σῃ οὐδὲν ἐπὶ τοῦ πινακίου ἐκείνου, τὸ δις ἐξαγια-
σθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀπελλοῦ, καὶ οὕτως ἔμεινεν ἡ γραφὴ
ἐκείνη, λευκὴ ὡς εἶχε, ἀντικείμενον τοῦ θαυμασμοῦ
τῶν περιέργων καὶ τοῦ δισταγμοῦ τῶν καλλιτε-
χνῶν. Ὁ πίναξ οὗτος ὑπῆρχεν ἐν Ῥώμῃ, ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ ἣν ὁ Αὐγουστος ἐκτίσατο εἰς τὸ Παλατίνον,
μεταξὺ τῶν ὠραιότερων γραφῶν τοῦ ἐλληνικοῦ
ἐργαστηρίου, μέχρι τῆς καταστροφῆς τῆς οἰκίας
ταύτης ὑπὸ ἐπισυμβάσης πυρκαϊᾶς· ἡ οἰκία ἀνε-
κτίσθη δι' ἐκουσίου συνεισφορᾶς ἐνὸς δηναρίου, ὑπὸ
ἐκάστου ἀτόμου, τοσοῦτον ἦτον ὁ Αὐγουστος δη-
μοτικὸς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν· ἀλλὰ τὰ ἀρι-
στοτεχνήματα ἅτινα ἐπεκόσμουσαν αὐτὴν, ἐν οἷς ὑ-
πῆρχεν ὁ Ἀπόλλων τῶν σανδαλιῶν¹ καὶ ὁ τραγι-
κὸς Ζεὺς, ἀπωλέσθησαν διὰ παντός.

Οὕτω βλέπει τις σήμερον καὶ ἐν τῇ Φαρνεσία
στοᾷ, ἐν μέσῳ τῶν ἐπιχαρίτων γραφῶν τοῦ Ρα-
φαήλου, τὴν κολοσσιαίαν κεφαλὴν τοῦ Ὀλυμπίου
Διὸς, ἣν ὁ Μιχαηλάγγελος ἐσχέδιασε δι' ἄνθρωπος.

Δεύτερος ἀντίπαλος τοῦ Ἀπελλοῦ ὑπῆρξεν ὁ Ἀ-
ριστείδης, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου εἶχε λάβει, ὡς εἵπομεν
ἀνωτέρω, τὴν τῶν ἰσχυρῶν παθῶν ἑκφρασίαν. Τῷ ὄντι,

1. Ὀνομάσθη οὕτω διότι δοχίτερα ἔκειτο ἐν τῇ συνοικίᾳ
τῇ Ῥώμῃ, τῇ καλουμένῃ τῶν Sandaliarii

ὁ Ἀριστείδης, οὗ ἤλεγχον τὸν χρωματισμὸν ὡς σκληρὸν, κατὰ τὸν Πλίνιον, εἶχε καταγίνειν πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ παριστᾷ τὴν ψυχικὴν ταραχὴν ἐν ὑπερτάτῃ κρίσει στιγμῇ. Τούτου ἕνεκα ἡ ωραιότερα γραφὴ τοῦ ζωγράφου· τούτου ἦν ἐκείνη, ἐν ᾗ παρίστατο πόλις δι' ἐφόδου κυριευθεῖσα, ἔνθα τὸ κύριον ἀντικείμενον ἦν μήτηρ πληγωμένη καὶ θνήσκουσα πρὸς ἣν ἐσύρετο τὸ μικρὸν τέκνον της. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ μήτηρ εἶχε λάβει τὴν πληγὴν εἰς τὸ στήθος, ὁ ζωγράφος ἐξέφρασεν ἐπὶ τοῦ προσώπου της τὸν φόβον ὃν ἠθάνετο μὴ ἀντὶ τοῦ γάλακτος θηλάσῃ τὸ βρέφος αὐτῆς τὸ αἷμά της. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν Θηβῶν, ὁ Πίναξ οὗτος μετεφέρθη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἰς Πέλλαν τὴν πατρίδα του.

Παρακτὸς τῆς γραφῆς ταύτης ὁ Ἀριστείδης ἔγραψε προσέτι Τέθριππα τρέχοντα· μίαν ἱκέτιδα ἥς ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀκούει τὰς παρακλήσεις· ἕνα Βάκχον καὶ μίαν Ἀριάδνην, ἐν οἷς διεκρίνετο ἡ μέθη τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τῆς μέθης τῆς γυναικός· μίαν Βίβλιδα, θνήσκουσαν ἐκ τοῦ πρὸς τὸν ἀδελφὸν της Καῦνον ἔρωτα, ἐν τῇ στιγμῇ καθ' ἣν ἐξέπνευσε· ἕνα Τραγικὸν συνοδευόμενον ὑπὸ νεανίου, ὅστις ἔμμενεν ἀνηρτημένος ἐν τῷ ναφ' τοῦ Ἀπόλλωνος μεχριστοῦ ὁ ἔπαρχος Μάρκος Ιούνιος, ἑορταζομένων τῶν Ἀπολλιναρίων ἀγώνων, οἵτινες, κατὰ τὸν Μακρόβιον, ἐτελοῦντο ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὸν Ιούλιον ἐκάστου ἔτους, ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τινὰ ζωγράφον πρὸς ἐπιδιόρθωσιν καὶ οὕτω κατεστράφη ὑπ' αὐτοῦ ἐξ ἀδεξιότητος εἴτε ἐκ ζηλοτυπίας· εἰς γέρων διδάσκων εἰς τινὰ νεανίαν τὴν χρῆσιν τοῦ αὐλοῦ, ὅστις ἀφιέρωθη εἰς τὸν ναὸν τῆς πίστεως, ὃν οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι εἶχον κτίσει εἰς τὸ Καπιτωλίον, παρὰ τὸν ναὸν τοῦ μεγίστου καὶ ἀγαθοῦ τούτου Διὸς, ὅπως ἐξηγήσωσιν οὕτω, ὅτι ὁ ἀθετῶν τοὺς λόγους τοῦ ἀπατᾷ τοὺς ἰδίους Θεούς· τέλος μία μάχη, ἐν ᾗ παρίσταντο πλεῖονα τῶν ἑκατὸν προσώπων, καὶ δι' ὃν τῷ ἐπλήρωσεν Μνάζων, ὁ τύραννος τῆς Ἐλατείας, χιλίας δραχμάς δι' ἕκαστον πρόσωπον, καὶ ἑτέρα γραφὴ, παριστάνουσα ἕνα Ἀρρώστον, δι' ὃν τῷ ἐπλήρωσεν ὁ βασιλεὺς Ἄτταλος ἑκατὸν τάλαντα, δηλονότι διακοσίας τεσσαράκοντα χιλιάδας φράγκα.

Καὶ ὅμως ὁ Ἀπελλῆς ὑπερέβη πάντα τὰ ἔργα ταῦτα. Οἱ βασιλεῖς ἤριζον περὶ τῶν ἔργων του, καὶ ἴσως πλέον ἢ ἅπαξ, ὡς ἔπραξεν ἄλλοτε Κάρολος ὁ πέμπτος εἰς τὸν Τιτικὸν, τῷ ἔδωκεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τὴν πεσοῦσαν γραζίδα του· καθότι ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο οὐχὶ μόνον προστάτης, ἀλλὰ καὶ φίλος τοῦ Ἀπελλοῦ, διὰ τοῦτο ὁ φονεύσας τὸν

Κλείτων ἐν στιγμῇ ὀργῆς ἔδωκε τῷ Ἀπελλῇ τὸν Καμπάσπην ἐν στιγμῇ οἴκτου.

Ἐν τῷ Ἀπελλῇ ὅμως ἵσταται ἡ ἀνιούσα περίοδος τῆς ἑλληνικῆς τέχνης. Ὁ Ζεῦξις εἶχεν εὑρεῖν τὸ μεγαλεῖον τοῦ ρυθμοῦ, ὁ δὲ Ἀπελλῆς ἐπεζήτησε τὸ καλόν. Μετὰ τοὺς δύο τούτους καλλιτέχνας, οἵτινες ἔζησαν ὡς ἔγγιστα εἰς ἐξήκοντα ἐτῶν ἀποστασιν, οἱ λοιποὶ ζωγράφοι μὴ ἔχοντες τί νὰ προσθέσωσιν ἐξ ἰδίας ἐπινοήσεως, ἐμιμοῦντο ἀπλῶς, καὶ ἀπὸ τῆς μιμήσεως ἀρχεται παραχοῆμα ἡ πικραμῆ. Ἀλλ' ἐπίσης, ὀφείλομεν νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ ἀνθηρὰ κατάστασις τῆς τέχνης, ἥτις ἐξηκολούθει ἀδιακόπως αὐξομένη ἀπὸ τοῦ αἵωνος τοῦ Περικλέους μέχρις ἐκείνου τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὀφείλεται ἴσως εἰς τὴν ἀνθηρὰν τῆς πολιτείας κατάστασιν, διότι ἅπαντα τὰ πράγματα συνδέονται μεταξύ των.

Τῷ ὄντι, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, τὸ κῆμα τοῦτο τῶν βαρβάρων, τὸ ὅποιον, φερόμενον ὑπὸ τοῦ Εἰρέξου, ἤρχετο ἀπὸ τῆς Τρωάδος νὰ κατακλύσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἀπεσοδήθη ὑπὸ τοῦ Θερμιστοκλέους, τοῦ Πausανίου καὶ τοῦ Σίμωνος, ἀποσυρόμενον ὅμως κατέλιπε κατεστραμμένην σχεδὸν τὴν πρωτεύουσάν τῆς Ἀττικῆς. Ἀλλὰ μετὰ τοὺς στρατηγούς οἵτινες κατέστησαν ἐλευθέραν τὴν Ἑλλάδα, ἐπῆλθεν ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ ὅστις ἔμελλε νὰ καταστήσῃ τὰς Ἀθήνας μεγάλην πόλιν· ὁ Περικλῆς ἔμελλε νὰ σπεύρῃ πληθὺν ἀριστουργημάτων ἐπὶ τῆς δι' ἐχθρικοῦ αἵματος λιπανθείσης ταύτης γῆς.

Οἱ Ἕλληνες θέλοντες νὰ ἔχωσιν ἀενάως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν κίνδυνον ὃν διέφυγον, καὶ ὅπως ἡ μνήμη τοῦ κινδύνου τούτου τηρεῖ ἀκμαῖον τὸν πατριωτισμὸν εἰς τὰς ψυχὰς τῆς νεολαίας, ἀπεφάσισαν νὰ μὴ ἀνεγείρωσι τοὺς κατεδαφισθέντας ναοὺς καὶ τὰς ἀποτεφρωθείσας οἰκίας· ἀλλὰ μετὰ τριάκοντα πέντε εἴτε τεσσαράκοντα ἔτη τὰ ἐρείπια ταῦτα ἤρχισαν νὰ τοῖς ἀπαυδῶσι τὴν ὄρασιν, τότε δὲ ὁ Περικλῆς ἔλαβεν εὐκαιρίαν, ὡς ὁ Νέρων, ν' ἀνεγείρῃ ἀπὸ τῆς ἐρείπιωμένης πόλεως ἄλλην ωραιότεραν.

Τότε αἱ Ἀθηναὶ κατέστησαν τόπος συνεντεύξεως ἀπάντων τῶν καλλιτεχνῶν· ταυτόχροτως ἀνηγέρθησαν τότε καὶ ναοὶ, καὶ θεάτρα, καὶ ὕδραγωγεῖα καὶ λιμένες. Φειδίας, ὁ γλύψας τὸν Ὀλύμπιον Δία· Πραξιτέλης, ὁ ποιήσας τὴν Κνιδίαν Ἀφροδίτην· καὶ Σκόπας, ὁ δημιουργὸς τοῦ Παλατινοῦ Ἀπόλλωνος ἠγωνίσθησαν ὁμοῦ, καὶ ἔκτισαν τοὺς ναοὺς οὓς ἔμελλον νὰ ζωγραφίσωσιν ὁ Ζεῦξις, ὁ Παρρόσιος καὶ ὁ Τίμωνθος.

Ἐν μέσῳ δὲ πάντων τούτων ἐκρήγνυται ὁ πελοποννησιακὸς πόλεμος ἀναμέσῳ Σπάρτης καὶ Ἀθηνῶν, διαρκέσας, νομίζω, ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἔτη, καὶ οὗ τὴν ἱστορίαν κατέλιπεν ἡμῖν ὁ Θουκυδίδης· ἀλλ' ὡς λέγει ὁ Βίνκελμαν, οἱ μεταξὺ πόλεων τῆς αὐτῆς χώρας οὗτοι πόλεμοι, οἱ γινόμενοι μεταξὺ γειτόνων λαῶν, μεταξὺ ἀνθρώπων λαλούντων τὴν αὐτὴν γλῶσσαν καὶ λατρεύοντων τοὺς αὐτοὺς θεοὺς ὁμοίῳ μᾶλλον πρὸς ἐριδας ἐραστῶν, οἵτινες διανοίγουσι τὸ πνεῦμα καὶ ἐνδιαφέρουσι τὴν καρδίαν, ἢ πρὸς τοὺς μεγάλους ἐκείνους ἀγῶνας, ἀφ' ὧν ἡ Ἑλλὰς ἐξῆλθε νικητὴς μὲν ἀλλ' αἰμόφυρτος. Καὶ ἀληθῶς, αἱ Ἀθηναὶ καὶ ἡ Σπάρτη ἐμάχοντο οὐχὶ μόνον διὰ τῆς σπάθης, ἀλλὰ προσέτι διὰ τῆς σφύρας καὶ τῆς γραφίδος· ὡς ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ὅτε αἱ δημοκρατίαι τῆς Ἰταλίας ἡμίλλωντο περὶ τὰ μεγάλα ἔργα καὶ μνημεῖα, οὕτω ἡ Σπάρτη καὶ αἱ Ἀθηναὶ ἀνέπτυσσον ἅπαντα τὰ μέσα ἃ κατεῖχον εἰς τὴν ἐξουσίαν των, ὅπως κλίνωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν πλάστιγγα, καὶ ἐνῷ αἱ Ἀθηναὶ ἐκτίζον τὸν Παρθενῶνά των, τὸ Ὠδεῖον καὶ τὸν Κεραμεικὸν των, ἡ Σπάρτη ἐπεραίου, ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Σχλαμίνος, τὴν Περσικὴν αὐτῆς στοᾶν, ὅπου, μετὰ τῶν ἀνδριάντων τῶν σωτήρων τῆς πατρίδος ἦσαν λελαξευμένα καὶ αἱ εἰκόνες τῶν ὑπ' αὐτῶν ἡττηθέντων βαρβάρων στρατηγῶν.

Μετὰ ταῦτα, ἐνὸς διήρκεσεν ὁ πόλεμος οὗτος, ὡς ἔλαβε τὴν φροντίδα νὰ μᾶς εἴπῃ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐλησμόνησαν οἱ καλλιτέχναι τὰς μεγάλας ἡμέρας καθ' ἃς τὰ ἔργα αὐτῶν ἐκτιθέμενα ἐνώπιον συμπάσης τῆς Ἑλλάδος, ὑπεβάλλοντο εἰς τὴν κρίσιν τῶν συγχρόνων των· αἱ ἡμέραι αὗται ἦσαν αἱ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, αἵτινες ἐπανήρχοντο ἀνὰ πεντήκοντα μῆνας, καὶ αἱ ἡμέραι τῶν Ἰσθμίων, αἵτινες ἐπίσης ἐπανήρχοντο ἀνὰ πᾶν τρίτον ἔτος. Τότε, κατὰ κοινὴν συμφωνίαν, ἀπὸ τοῦ Ταύρου ἄκρου μέχρι τοῦ Παγαίου ὄρους, ἀπὸ τῆς νήσου Κεφαλληνίας μέχρι τῆς Χίου, ἔπαυε πᾶσα ἐχθροπραξία, καὶ πάντες κατέθετον τὰ αἰμόφυρτα ὅπλα ὅπως ἐνδυθῶσι τὴν ἐορτάσιμον στολήν. Ἀπὸ πάντων τῶν ἑλληνικῶν τόπων ἐσωρεύοντο πάντες εἰς τὴν Ἥλιδά εἴτε τὴν Κόρινθον, καὶ ὅπως μὴ στερηθῇ οὐδεὶς τοῦ ἀπροσδοκήτου καὶ τόσῳ ἐπιθυμητοῦ θεάματος, κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἡμέραν ἡ ἀναχωρὶς ἔτχυνε καὶ δι' αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς ἐξορίστους· οὕτω μιγνυόμενοι ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ ταύτῃ καὶ μεγάλῃ ἐορτῇ, οἱ Ἕλληνες ὅλων τῶν κομμάτων καὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν, ἐλησμόνουσαν πρὸς στιγμὴν τὰ παρελθόντα δεινὰ καὶ

τὰ μέλλοντα δυστυχήματα, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐσυλλογίζοντο εἰμὴ τὴν δόξαν, ἣν ἡ συνδρομὴ τῶσιν μεγάλων ἀνδρῶν ἐρρίπτεν ἐπὶ τῆς πατρίδος.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΛΑΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΥΜΑΕ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑἴΔΕΛΒΕΡΓΗΣ.

ᾠ! διατὶ μελαγχολεῖ τοσοῦτον ἡ ψυχὴ μου;
Τί αἰσθῆ· ἀνεξήγητον τὸ σιῆθός μου πιέζει,
Καὶ φέρει τὴν καρδίαν μου μετ' ἀλγους βαρυθύμου·
Ὅπου νὰ ζῇ δὲν ἤθελεν, ἐνφ' εὐδαίμων ἔζη;

Δὲν ἤμην ἄλλοτε ἐκεῖ, κ' ἐδρῆνον μεμφιμοίρους
Εἰς τὰς ἀγκάλας σου, τερπνὴ τοῦ Νέκαρος πολίχνη;
Τότε ἡ μαγεία σου ψυχρὴν μ' ἀπῆντα ἡ ἀγῆρως,
Τώρα διώκ' ἡ μνήμη μου τὰ μαγικά της ἔχνη!

Ποσάκις εἰς τῶν χλαυρῶν, συμφύτων σου λοφίσκων
Ῥευθὸς καὶ μόνος τὰς πλευρὰς σιγὰ ἀνεξήγητήν,
Σιγὴν ὑπὲρ τὰς μαύρας σου πλατάνους ἀνευρίσκων
Καὶ τῆς ἀνίας μου ζητῶν εἰς τὴν σιγὴν των λήθην!

Ποσάκις εἰς τὸ χαρωπὸν τοῦ Νέκαρός σου νᾶμα
Προσέκλινον, τὴν κατηψὴ μορφὴν μου κατοπτρίζων,
Κ' ἐν δάκρυ μου μ' ἐν κυμα τοῦ εἰς ἐν ἐμίγη κράμα
Διότι· ἐρκετὶ μ' ἐφαίνετο ὁ λάμπων σου ὄρζων!

Ποσάκις ὑπὲρ θάλλουσιν φιλύραν σου ὁ πλῆμων
Τὴν πῖτον τῆς πατρίδος μου τερπνὰ ὤνειρευόμην,
Καὶ ἀνεπόλουν τὸν φαιδρὸν τῆς Ἀττικῆς μου θύμον,
Κύανον βλέπων νὰ κοσμῇ τῆς κόρης σου τὴν κόμην!

Παρῆλθε, φεῦ! ἡ μαγικὴ ἐκείνη ὑπασιὰ,
Ἦν μ' ἀναμνήτεις ἤθελον ἀγνώμων νὰ κεράσω,
Παρῆλθε καὶ ἡ μαύρη μου μετανοεὶ καρδία,
Παρῆλθε καὶ ἀναζητῶ δ' ἤθελον νὰ χάσω!

ᾠ! διὰ τίνα θάλλεις νῦν συστὰς ὥραίων λόφων.
Εἰς τίνας ποῦν ἡ γλῶσσός σου στυλινὸς ἀπλοῦται τάπητι,
Τίς τῶν ἀνθέων σου ῥοφᾷ τὴν δρόσον, ἣν ἐρύφων
ᾠς βάλασκον ἐπὶ σπινθὲν ἡμικαοὺς ἀγάπης;

Ἄλλοι τὴν γλῶσσαν των πατοῦν, τ' ἄνθος των ἄλλους γέφει,
Ἄλλοι τὰ στήθ' ἡ δρόσος των με μαργαρίτας βραίνει...
— Ἄρα κ' ἐνεῖνον τὴν ψυχὴν μνήμη πατρίδος τρέφει,
ᾠς ἄλλος· ἔτρεφε κ' ἐμὲ πατρίτις, τώρα ξένῃ;

ᾠ, ναί! τοὺς θηταυροὺς του τίς τιμᾷ, ἐνφ' τοὺς ἔχει.
Τίς τ' ἄγνωστον, τ' ἀπολεσθὲν, τὸ μέλλον δὲν προκρίνει,
Τίς εἰς τῇ μνήμῃ; τὰ περὰ δὲν προτιμᾷ νὰ τρέχῃ,
Καὶ νὰ ζητῇ τὸ παρελθὲν καὶ τὸ παρὸν ν' ἀφίνη;

Πατρίς συγχώρει! σίγγνωθι καὶ σὺ φιλάτῃ ξένῃ!
Ἄφε· ἐν μνήμῃ εἰς προσφιλεῖ θάλασσά νὰ σᾶς δέτω,
Καὶ ὅταν ἡ καρδία σου θαρρῇ τὴν ἐθελιμμένην,
Νὰ λείβεται ὁ δάκρυ τῆς τῶν δύο σας ἐν μέσῳ.

ΑΓΓΕΛΟΣ Σ. ΒΑΣΙΛΟΣ.